

Kaitseministri määruse
„Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas
hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Kaitseministri määrus „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord” kehtestatakse Kaitseliidu seaduse (edaspidi *KaLS*) § 40 lõike 5 ja § 43 lõike 8 alusel.

Praegusel ajal reguleerib relvade ja laskemoona elukohas hoidmist kuni 31. märtsini 2013 kehtinud *KaLS*-i § 26 lõike 8 punkti 1 alusel antud Vabariigi Valitsuse 22. septembri 1999. a määrusega nr 277 kinnitatud „Kaitseliidu tegevliikme elukohas Kaitseliidu ja isiklike relvade ning laskemoona hoidmise tingimused ja kord“. Kehtiva *KaLS*-i §-s 100 esitatud rakendussätte järgi kehtib senine määrus kuni selle kehtetuks tunnistamiseni. Senise määruse volitusnormi kohaselt võis Kaitseliidu tegevliige elukohas hoida peale relvade ja laskemoona ka muid Kaitseliidu antud vahendeid, kuid enesekaitsevahendeid ja erivahendeid see määrus tegelikult ei hõlma.

Alates 1. aprillist 2013 kehtiva *KaLS*-i § 40 lõige 1 näeb ette, et Kaitseliidu liikmele võib teenistuskohustuse täitmiseks anda erivahendi ja enesekaitsevahendi. Erivahendid on *KaLS*-i § 40 lõike 2 kohaselt käeraud, sidumisvahend, teenistukoer, kumminui ja teleskoopnui. Enesekaitsevahendite loetelu kehtestatakse eraldi *KaLS*-i § 40 lõike 3 alusel antava kaitseministri määrusega. Käesoleva aasta jaanuaris eelnõude infosüsteemi kooskõlastamiseks esitatud määruse eelnõu kohaselt on Kaitseliidu enesekaitsevahendid kaitsekiiver ja kaitsevest, aga ka muu füüsilise ohutuse tagamiseks ette nähtud eseme, mis kaitseb Kaitseliidu liiget löökide, torgete ja kuulide eest¹.

Muu hulgas relvade ja laskemoona käitlemist reguleeriva relvaseaduse (edaspidi *RelvS*) § 2 punkti 7¹ kohaselt ei kohaldata *RelvS*-i Kaitseliidu relvale ja selle laskemoonale, kui *RelvS* või *KaLS* ei sätesta teisiti. *KaLS*-i § 41 kohaselt on Kaitseliidu relv Kaitseliidu ülesannete täitmiseks riigi poolt Kaitseliidule kasutada antud või Kaitseliidu või tegevliikme soetatud relv. *KaLS*-i § 42 lõigete 1 ja 2 kohaselt võib Kaitseliidu relva anda käidelda ja kasutada tegevliikmele, kes on läbi teinud Kaitseliidu relva käitlemise ja kasutamise koolituse, ning relva võib kasutada teenistuskohustuse täitmisel, kui Kaitseliidu relva kaasavõtmine on ette nähtud teenistuskohustuse vormistamisel. *KaLS*-i § 43 lõike 1 kohaselt annab Kaitseliidu ülem või malevapealik tegevliikmele kirjaliku nõusoleku Kaitseliidu relva kandmiseks ja kasutamiseks (edaspidi *Kaitseliidu relvaluba*).

KaLS-i § 40 lõike 4 kohaselt võib tegevliige hoida Kaitseliidu erivahendit ja enesekaitsevahendit oma elukohas, kui see on vajalik teenistuskohustuse täitmiseks ning § 43

---

¹ Eelnõude infosüsteemi toimik nr 15-0133

lõike 7 järgi võib Kaitseliidu ülem või malevapealik anda Kaitseliidu relvaloaga tegevliikmele õiguse hoida oma elukohas Kaitseliidu relva ja laskemoona.

KaLS-i § 40 lõikes 5 ja § 43 lõikes 8 sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile ehk kaitseministrile volitusnormid kahe määruse kehtestamiseks: Kaitseliidu erivahendi ja enesekaitsevahendi hoiule andmise tingimused ning kord; tegevliikme elukohas Kaitseliidu relva ja laskemoona hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord. Kuna kahe määruse sisu ja eesmärk kattuvad valdavalt osas, siis antakse kahe volitusnormi alusel ühine määrus.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Kaitseministeeriumi õigusosakonna õigusloome nõunik Guido Päsuke (guido.paasuke@kaitseministeerium.ee, 717 0040) ja õigusloome jurist Peeter Papstel (peeter.papstel@kaitseministeerium.ee, 717 0024). Eelnõu koostamisel on osalenud Kaitseliidu peastaabi tagalakeskuse pearelvur major Marek Kütsen (marek.kytsen@kaitseliit.ee, 717 9042) ja üldosakonna juhataja Lea Vainult (lea.vainult@kaitseliit.ee, 717 9020). Eelnõule tegi keeleteoimetuse Tiina Soon Eesti Keele Instituudist.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 10 paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse Kaitseliidu tegevliikme ja KaLS-i § 27 lõike 2 punkti 1 alusel valitud auliikme (edaspidi koos *tegevliige*) elukohas Kaitseliidu relva ja laskemoona hoidmise tingimused ja hoiule andmise kord ning KaLS-i § 40 lõikes 2 nimetatud erivahendi ja § 40 lõike 3 alusel kehtestatud määruuses nimetatud enesekaitsevahendi hoiule andmise tingimused ja kord. Eelnevast nähtub, et tegevliikmena käsitatakse määruuses ka neid isikuid, kes on valitud tegevliikmest auliikmeks. Määrus on kooskõlas KaLS-i §-ga 50, mille lõike 4 kohaselt ei või au- ja toetajaliikmele anda elukohas hoidmiseks Kaitseliidu relva ega laskemoona, kuid mille lõige 5 näeb ette erandi, et auliikmeks valitud tegevliikmele seda keeldu ei kohaldata ning talle laieneb KaLS-i §-des 42–49 sätestatu. Seega on tegevliikmest auliikmeks valitud isikul relvadega seonduvalt samad õigused ja kohustused kui tal olid tegevliikmena.

Elukoht on tegevliikme alaliseks elamiseks kasutatav elamu või korter, kus tegevliige Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendit ja enesekaitsevahendit hoida soovib või hoiab. Selle sõnastamisel lähtutakse rahvastikuregistri seaduse § 40 lõikest 5, mille kohaselt peab ruum, mille aadressi isik elukohateates elukohana märgib, olema elamu või korter, mis on kasutatav alaliseks elamiseks. Samas ei ole käesoleva määruse kontekstis vaja nimetada elukohta rahvastikuregistri kande järgi, vaid Kaitseliidu liige võib taotleda relva, erivahendi ja enesekaitsevahendi hoidmist ka muus elukohas.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi elukohas hoidmise tingimused.

Esmalt sätestatakse, kellele ja mis eesmärgil võib Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi elukohas hoidmise õiguse (edaspidi *hoiuõigus*) anda. Kaitseliidu relva ja laskemoona hoiuõiguse võib anda tegevliikmele, kellel on Kaitseliidu relvaluba. Säte on kooskõlas KaLS-i § 43 lõikega 7. Määrus võimaldab taotleda hoiuõigust ja Kaitseliidu relvaluba samal ajal. Sellisel juhul antakse hoiuõigus vahetult pärast Kaitseliidu relvaloa andmist. Erivahendi ja enesekaitsevahendi elukohas hoidmise õiguse võib anda tegevliikmele,

kui see on vajalik KaLS-i § 4 lõike 1 punktides 2, 3 ja 7 sätestatud ülesande täitmise eesmärgil teenistuskohustuse täitmiseks. Need kolm Kaitseliidu ülesannet on riigi sõjalise kaitse võime ettevalmistamine, Eesti elanike turvalisuse suurendamises ja tagamises osalemine ning vajaduse korral Kaitseministeeriumi ja selle valitsemisalas olevate riigikaitse objektide ja vara ning Eesti välisesinduste valve tagamine.

Teiseks määratakse paragrahvis, et Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendit ja enesekaitsevahendit peab hoidma tingimustes, mis tagavad nende säilimise ja ohutuse ümbrusele ning välistavad kõrvaliste isikute juurdepääsu. Automaattulirelva (s.t relva, millest ühekordsel päästikule vajutamisel saab sooritada valangu) ning kahte ja enamat tulirelva peab hoidma selleks kohandatud ja põranda, seina või ehituskonstruksiooni külge statsionaarselt kinnitatud raudkapis ehk relvakapis. Säte on analoogne RelvS-i § 46 lõikega 3, mis määrab relvakapi tunnused, ning tugineb sama paragrahvi lõikele 8, mis näeb ette, et ühte tulirelva ja selle laskemoona ei ole vaja hoida relvakapis. Automaattulirelva erand tugineb RelvS-i § 20 lõike 1 punktile 5, mille kohaselt on automaattulirelv tsiviilkäibes keelatud ning seetõttu nähakse selle kui ohtlikuma relva hoidmiseks ette rangemad tingimused ehk minimaalselt relvakapp. Õigusselguse eesmärgil on eraldi rõhutatud, et ühte Kaitseliidu relva, välja arvatud automaattulirelva, ei pea hoidma relvakapis, kui hoiuruum tagab selle säilimise ja ohutuse ümbrusele ning välistab kõrvaliste isikute juurdepääsu. Relva hoitakse tühjaks laetuna.

Üle kaheksa relva hoidmiseks peab olema hoiukoht, mis on spetsiaalselt kohandatud ruum (edaspidi *relvahoidla*) või relvakapp üheksa või enama tulirelva hoidmiseks. Siin võetakse arvesse mitte ainult Kaitseliidu relvi, vaid kõiki elukohas hoitavaid relvi. Laskemoona peab hoidma relvadest eraldi lukustatavas kapis või karbis või relvakapis või relvahoidlas olevas relvast eraldatud lukustatud sektsioonis. Selle eesmärk on tagada, et kõrvaliste isikute juurdepääs kõigile elukohas hoitavatele relvadele ja laskemoonale ei saaks tekkida ühekorraga, vaid oleks keerukam ning eeldaks mitme luku avamist. Relvakapis või relvahoidlas võib koos Kaitseliidu relvaga hoida tegevliikmele kuuluvaid muid RelvS-is ettenähtud relvi ja laskemoona. Seega ei seata eelnõuga piirangut, et relvahoidlas või relvakapis ei või hoida tegevliikmele kuuluvat muud relva (nt jahitulirelva). Selle tingimuseks on, et tegevliige on sellest Kaitseliitu eelnevalt teavitanud. Muu hulgas saab seda teha juba hoiuõiguse taotlemisel.

Tulirelva ei või hoida relvakapis või relvahoidlas, millele on juurdepääs mõnel kõrvalisel isikul. Sättega lubatakse juurde pääseda isikutele, kellel on selleks õigusaktidest tulenev õigus, eelkõige hoiutingimuste kontrollimiseks. Muu hulgas võib juurdepääsu võimaldada ka politseiametnikule.

Eelnõus nähakse ette, et relvahoidla ja relvakapp peavad vastama RelvS-i § 46 lõike 10 alusel valdkonna eest vastutava ministri ehk siseministri määrusega relvahoidlale ja relvakapile kehtestatud nõuetele. Praegu kehtib selle alusel antud siseministri 27. novembri 2001. a määrus nr 90 „Nõuded relvahoidlale, relvakappidele ning püssirohu ja sütiku hoidmisele ning muud hoidmise tingimused“. Selle 2. peatükiga sätestatakse nõuded relvahoidlale (sh seintele, põrandale, laele, ustele, akendele, elektriseadmetele, tuleohutusele ning seal hoitavatele vahenditele) ja 3. peatükiga nõuded relvakapile (materjalile, siseehitusele, lukustusviisile ja võtmete asukohale). Eelnõu väljatöötamisel leiti, et erinevad nõuded Kaitseliidu relva ja tsiviilrelva elukohas hoidmisel ei ole põhjendatud. Seetõttu nähakse ette, et hoiutingimuste nõuded on mõlemal juhul samad. Nõuete ühtlustamise tõttu saab kõiki relvi hoida samas hoiukohas, mis vähendab tegevliikme koormust hoiukohtade ehitamisel.

Kui tegevliige kasutab relvakappi või relvaruumi ka teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kantud relva hoiustamiseks, peab ta arvestama võimalusega, et nimetatud relvade hoiutingimuste kontrolli õigus on Politsei- ja Piirivalveametil. Mitmesse relvaregistrisse kantud relvade ühes hoiukohas hoidmise soovi korral, peab eelnõu kohaselt taotleja taotluse välja tooma ka relvade arvu mida soovitakse hoida lisaks Kaitseliidu relvale. Teave on vajalik hindamaks nõuetest kinnipidamist. Juhul, kui relvade arv ületab kaheksat relva, on Kaitseliidul õigus nõuda relvahoidla või sobiva relvakapi olemasolu enne Kaitseliidu elukohas hoidmise õiguse andmist.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi elukohas hoidmise õiguse (edaspidi *hoiuõigus*) taotlemise kord.

Hoiuõiguse saamiseks peab tegevliige esitama kirjaliku taotluse. Taotlus esitatakse Kaitseliidu ülemale või tema määratud juhul muule isikule. Muu otsustusõigusega isik saab olla relva ja laskemoona hoiuõiguse taotlemisel KaLS-i § 43 lõike 7 kohaselt malevapealik, erivahendi ja enesekaitsevahendi hoiuõiguse taotlemisel struktuuriüksuse ülem. Kaitseliidu relva ja laskemoona hoiuõiguse võib malevapealik anda ka tegevliikmele, kes ei kuulu malevasse, vaid mõnda muusse struktuuriüksusesse, sest ka Kaitseliidu relvaloa annab talle soovi korral KaLS-i § 43 lõike 1 järgi malevapealik.

Eelnõus nimetatakse andmed, mida tuleb taotlusse märkida. Muu hulgas nähakse ette, et taotluses esitatakse andmed taotleja ja tema elukoha kohta, samuti Kaitseliidu relva, selle olulise osa või lisaseadme, laskemoona, erivahendi või enesekaitsevahendi kohta. Taotluses tuleb märkida Kaitseliidu relvaloa number selle olemasolul. See, et hoiuõiguse taotlejal Kaitseliidu relvaluba ei ole, on võimalik ainult juhul, kui Kaitseliidu relvaluba ja hoiuõigust taotletakse ja antakse samal ajal. Kindlasti tuleb taotluses nimetada, milline on konkreetne teenistuskohustus, mille täitmiseks on vaja erivahendit või enesekaitsevahendit elukohas hoida.

Kui tegevliige soovib koos Kaitseliidu relvaga hoida muid tulirelvi, peab ta esitama taotluses lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud relvakapis või relvahoidlas hoitavate muude tulirelvade arvu. See võimaldab kontrollida, kas koos hoitavate Kaitseliidu relvade ja muude relvade arv ületab kaheksa relva piiri, millest alates tuleb rakendada rangemaid nõudeid.

Eespool nimetatud ja järgmiste sarnaste sätete puhul tuleb arvestada, et kirjalik vorm tähendab muu hulgas ka digitaalselt allkirjastatud vormi. Seega ei pea kogu asjaajamisel kasutama paberit, kuid samas on oluline, et menetluses õiguslikku tähendust omavad dokumendid (taotlused, hoiutingimuste ülevaated ja otsused) oleksid vormistatud, sealhulgas allkirjastatud viisil, mis võimaldaks neid koostanud või väljastanud isiku üheselt tuvastada ja ühtlasi vältida vaidlusi dokumentide kehtivuse üle.

Kaitseliidu ülemale antakse võimalus kehtestada taotluse vorm, mida saab kasutada selleks, et esitatud taotlused oleksid sarnase ülesehitusega ning seetõttu kergemini menetletavad ja kontrollitavad. Taotluse vorm peab võimaldama kogu eelnõuga nõutava teabe korraka esitamist. Samas võib Kaitseliidu ülem kehtestada, et samale vormile võib kanda ka muud taotluse menetlemiseks olulist teavet. Näiteks võib vormil olla koht taotlust läbivaatava isiku arvamuse või elukoha kontrollija ettepaneku jaoks.

Taotlust säilitatakse haldusmenetluses tähtsust omavate dokumentide säilitamise nõuete kohaselt.

Eelnõu §-ga 4 reguleeritakse Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi elukohas hoidmise tingimuste eelkontrolli.

Eelkontrolli tehakse siis, kui tegevliige taotleb Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi või enesekaitsevahendi hoiuõigust, mille andmisel või sellest keeldumisel arvestatakse kontrolli tulemusi. Kontrollija on ülema määratud isik. Määrusega kehtestatakse eelkontrolli kord: etteteatamise kohustus ja etteteatamise aeg, fotode tegemise õigus, dokumentide ja teabe nõudmise õigus. Eelkontrolli tulemusel märgib kontrollija, kas hoiutingimused vastavad käesolevas määruses esitatud nõuetele või mitte. Juhul, kui hoiutingimused ei vasta nõuetele, s.t Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi või enesekaitsevahendi säilimine ei ole tagatud või võõraste juurdepääs ei ole välistatud, esitab kontrollija tuvastatud puuduste ülevaate. Ülevaade võetakse aluseks hoiutingimuste edasisel parandamisel. Märge hoiutingimuste kohta koos fotodega ja vajaduse korral koostatud ülevaatega säilitatakse taotluse juures. Taotluse näidisvormi kehtestamisel võib Kaitseliidu ülem ette näha, et kontrollija mäрге ja ülevaade lisatakse taotlusega samal lehel olevaisse lahtritesse. Määrusega antakse Kaitseliidu ülemale õigus kehtestada hoiutingimuste eelkontrolli täpsemad nõuded, mida tuleb järgida ka hoiuõiguse kehtivuse ajal määruse §-ga 6 sätestatud järelkontrollimisel.

Eelnõu §-s 5 käsitletakse hoiuõiguse andmise otsustamist.

Määruses on järgitud üldist haldusmenetluse põhimõtet, mille kohaselt puuduliku taotluse korral (nt osa nõutud andmeid pole esitatud) määrab haldusorgan taotlejale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks ning tähtaja jooksul kõrvaldamata puuduste korral võib jätta taotluse läbi vaatamata. Muu hulgas on sellest põhimõttest lähtunud eelnõu § 4 lõikes 4, mille kohaselt on kontrollijal ja ülemal õigus nõuda taotluses esitatud teabe või hoiutingimuste kontrollimiseks lisaandmete, -dokumentide ja -selgituste esitamist. Seega ei anna puudulik taotlus alust hoiuõiguse andmisest keelduda, vaid sellisel juhul jäetakse taotlus läbi vaatamata ja sellest teavitatakse taotlejat.

Hoiuõiguse andmise otsuse teeb ülem 90 päeva jooksul pärast taotluse või viimaste lisaandmete ja -dokumentide esitamist ja kontrolli tulemusi kajastava ülevaate koostamist. Hoiuõiguse andmise või sellest keeldumise otsus on kirjalik. Kolme kalendrikuu pikkune tähtaeg annab piisava ajavaru, et hinnata hoolikalt kõiki dokumentides, sealhulgas hoiutingimuste ülevaates, esitatud asjaolusid ning tuvastada, kas esineb mõni alus hoiuõiguse andmisest keeldumiseks, ning kontrollida hoiutingimusi tegevliikme elukohas.

Hoiuõiguse andmise otsuses kajastatakse taotluses esitatud andmeid taotleja ja tema elukoha, Kaitseliidu relva, selle olulise osa või lisaseadme, laskemoona, erivahendi või enesekaitsevahendi kohta. Muu hulgas nähakse ette elukohas hoitava laskemoona lubatud kogus. Kuna tegu on haldusaktiga haldusmenetluse seaduse tähenduses, tuuakse selles välja otsuse number, kuupäev, alus ja põhjendus, samuti vaidlustamisviide.

Üldise põhimõtte järgi antakse hoiuõigus tähtajatult. Tähtajaline hoiuõigus antakse üksnes juhul, kui taotleja on seda ise taotlenud või ilmnevad muud asjaolud, mille tõttu ei ole tähtajatu hoiuõiguse andmine põhjendatud. Näiteks taotletakse hoiuõigust sellisele Kaitseliidu relvale, mida kasutatakse pidevalt Kaitseliidu väljaõppes, mistõttu selle pikaajaline hoidmine ühe tegevliikme elukohas raskendab väljaõppe korraldamist. Selline on näiteks spordivõistlustel kasutatav relv.

Eraldi lõigetes tuuakse esile asjaolud, mille ilmnemisel tuleb või võib hoiuõiguse andmisest keelduda. Hoiuõigust ei anta, kui hoiutingimused ei vasta eelnõu §-s 2 sätestatud nõuetele, kui relva hoiuõiguse taotlejal puudub kehtiv Kaitseliidu relvaluba või hoiuõigusega paralleelselt taotleti Kaitseliidu relvaluba ja selle andmisest keelduti. Hoiuõiguse andmisest keeldutakse ka siis, kui taotleja on keeldunud kontrollist või on teinud selle tegemisel takistusi, samuti sel juhul, kui taotlejal on kehtiv hoiuõigus muus kohas, kui taotluses näidatud elukoht. Neil juhtudel ei saa olla kindel, et relva hoiutingimused tagavad tegevliikme ja teiste isikute turvalisuse. Kui tegevliikmel puudub kehtiv Kaitseliidu relvaluba, siis ei tohi ta üldse Kaitseliidu relva käidelda ning relva kasutamine on lubatud vaid teenistuskohustuste täitmisel struktuuriüksuse ülema käskkirja alusel. See alus hõlmab nii seda, kui relvaluba ei olegi antud või see on kehtetuks tunnistatud kui ka seda, kui relvaloa kehtivus on KaLS-i § 44 lõike 1 alusel peatatud. Kui taotlejale on juba varem antud hoiuõigus, siis ei ole otstarbekas anda talle õigus hoida relva või nimetatud vahendeid veel mõnes muus kohas. Esiteks suureneks seetõttu halduskoormus nende hoiutingimuste kontrollimisel ja samuti oht, et need võivad kaotsi minna või sattuda kõrvaliste isikute kätte.

Lisaks eelnevale võib hoiuõiguse andmisest keelduda, kui taotleja soovib elukohas hoida Kaitseliidu omandis olevat KaLS-i § 41 lõikes 4 nimetatud relva (s.t relva, mis on soetatud kasutamiseks sportimisel, õppetöös või kolleksioneerimiseks ning ei ole seega sõjaväerelv RelvS-i tähenduses), mida kasutab Kaitseliiduga töösuhtes olev isik või teine Kaitseliidu liige või mida on vaja Kaitseliidu ülesannete täitmiseks. Samuti võib hoiuõiguse andmisest keelduda, kui taotleja soovib elukohas hoida sõjaväerelva, mida kasutab Kaitseliiduga töösuhtes olev isik või teine Kaitseliidu liige või mida on vaja Kaitseliidu ülesannete täitmiseks. See tähendab, et hoiuõiguse andmine takistaks teistel Kaitseliidu liikmetel seda relva Kaitseliidu ülesannete täitmisel kasutada.

Hoiuõiguse andmisest võib keelduda ka juhul, kui taotlejal on Kaitseliidu relva või muu relva või laskemoona käitlemise nõuete rikkumise eest kehtiv karistus või ta on varem rikkunud hoiutingimuste nõudeid. Seega eeldatakse, et iga üksikut juhtumit hinnatakse eraldi ning otsuse tegija võtab arvesse, kas varasem hoiutingimuste või relva käitlemise nõuete rikkumine on olnud piisavalt kaalukas, et hoiuõiguse andmine ohustaks Kaitseliidu relva säilimist või tegevliikme või teiste isikute turvalisust. Näiteks võib keelduda Kaitseliidu relva hoiuõiguse andmisest ka juhul, kui varem on rikutud erivahendi või enesekaitsevahendi hoidmise nõudeid. Muu hulgas võib varasem rikkumine tähendada ka seda, et relva, laskemoona, erivahendit või enesekaitsevahendit ei ole hoitud selles elukohas, mille kohta on antud hoiuõigus.

Samuti võib hoiuõiguse andmisest keelduda, kui tegevliige hoiab koos Kaitseliidu relvaga muid tulirelvi, kuid jättis taotluses esitamata relvakapis või relvahoidlas hoitavate muude tulirelvade arvu.

Hoiuõiguse andmise või sellest keeldumise otsus tehakse taotlejale teatavaks kirjalikult taasesitatavas vormis 14 päeva jooksul. Kirjalikku taasesitamist võimaldav vorm hõlmab nii otsuse kirja teel teatavaks tegemist kui ka e-kirja, faksi ning isegi tekstisõnumiga edastamist. Oluline on see, et otsust saaks hiljem loetavalt taasesitada. Otsuse esitamise viisi võib kokku leppida ka taotluse esitamisel, näiteks võib taotluse vormil selle märkimiseks ette näha eraldi koha.

Relva ja laskemoona hoiuõiguse andmisest teavitatakse kolme tööpäeva jooksul Kaitseväge ja Kaitseliidu relvaregistri Kaitseliidu relvaregistri (edaspidi *Kaitseliidu relvaregister*) volitatud

töötlejat, kes muudab registris Kaitseliidu relva asukohta andmeid. Kaitseliidu relvaregister on asutatud RelvS-i § 3 lõike 3 alusel ning selles peetakse eelnõu § 6 kohaselt elukohas hoitavate Kaitseliidu relvade ja laskemoona üle arvestust.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse hoiuõiguse arvestust ja hoiutingimuste kontrolli. Elukohas hoitavate Kaitseliidu relvade, laskemoona, erivahendite ja enesekaitsevahendite üle peetakse arvestust Kaitseliidu ülema kehtestatud korras. Elukohas hoitavate relvade üle arvestuse pidamise andmekogu on Kaitseliidu relvaregister. Vabariigi Valitsuse 10. juuli 2014. a määruse nr 109 "Kaitseväge ja Kaitseliidu relvaregistri põhimäärus" § 8 lõike 3 kohaselt kantakse Kaitseliidu relvaregistrisse tegevliikme nimi, isikukood ja elu- või asukohta aadress. Elukohas hoitavate erivahendite ja enesekaitsevahendite ning laskemoona üle arvestuse pidamist määrus täpsemalt ei reguleeri, seega jääb see eelnimetatud Kaitseliidu ülema kehtestatud korra määrata.

Määrusega nähakse ette, et hoiutingimusi kontrollitakse ka hoiuõiguse kehtivuse ajal. Järelkontrolli tuleb teha vähemalt kord viie aasta jooksul. Samas ei tohi kahe järelkontrolli vahele jääda alla kahe aasta, välja arvatud juhul, kui on alust arvata, et tegevliige on rikkunud hoiutingimusi või Kaitseliidu relva käitlemise nõudeid. See üldine nõue sätestatakse, et vältida tegevliikmete eraelu ebaproportsionaalselt sagedast häirimist. Järelkontrollile kohaldatakse §-s 4 sätestatud eelkontrolli üldnõudeid. Järelkontrolli eesmärk on hinnata, kas Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi või enesekaitsevahendi hoidmise tingimused vastavad endiselt nõuetele. Kaudselt saadakse teavet Kaitseliidu relva asukohta, olemasolu ja seisukorra kohta, mis on oluline relvade käitlemise järelevalve tegemiseks.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse hoiuõiguse lõppemise alused ja kord.

Üldine reegel on see, et hoiuõigus lõppeb tähtaja lõppemisel. Teatud juhtudel tuleb hoiuõigus aga lõpetada. Seda tehakse Kaitseliidu relvaloa kehtivuse peatamise või kehtetuks tunnistamisega, samuti Kaitseliidu liikmesuse peatamise, muutumise või lõppemise korral, välja arvatud Kaitseliidu tegevliikme valimisel auliikmeks KaLS-i § 27 lõike 2 punktis 1 sätestatud alusel. Hoiuõigus lõpetatakse ka Kaitseliidu relva, erivahendi või enesekaitsevahendi võõrandamisel, selle varguse või kaotsimineku korral, selle hoidmisel mujal kui hoiuõigusega elukohas. Samuti lõpetatakse hoiuõigus, kui tegevliige keeldub järelkontrollist või takistab seda, samuti juhul, kui viimasest järelkontrollist on möödunud üle viie kalendriaasta, välja arvatud juhul, kui järelkontrolli tegemata jätmise on põhjustanud kontrollija tegevus või tegevusetus. Hoiuõigusega tegevliige võib ka ise esitada avalduse hoiuõiguse lõpetamiseks. Hoiuõigus lõpetatakse ka siis, kui Kaitseliidu relva on kasutatud väljaspool Kaitseliidu teenistuskohustuste täitmist, kui seadus ei sätesta teisiti. Mõne eeltoodud asjaolu ilmnemisel tuleb hoiuõiguse lõpetamise otsus teha viivitamata.

Lisaks eelnevale võib hoiuõiguse lõpetada, kui hoiutingimused ei vasta nõuetele ning on alust arvata, et puudusi ei saa mõistliku aja jooksul kõrvaldada, samuti juhul, kui tegevliige on rikkunud relva, teenistus- või tsiviilrelva käitlemise nõudeid, kui tegevliige on olulisel määral rikkunud (elukohast eemal viibimise tõttu) Kaitseliidu relva ja laskemoona hoiule viimise kohustust või kui Kaitseliit teeb sellekohase ettepaneku, sest Kaitseliidu või riigi omandis olevat, aga elukohas hoitavat relva on vaja kasutada Kaitseliidu ülesannete täitmiseks. Teavet karistuste kohta võib Kaitseliit saada karistusregistrist, mille andmed on avalikud. Kuna siin toodud aluste ilmnemisel saab kaaluda, kas hoiuõigus lõpetada või mitte, tuleb alati hoolikalt hinnata asjaolude kaalukust ja tagajärgi, sest kõik juhtumid erinevad üksteisest.

Samuti võib hoiuõiguse lõpetada, kui ilmneb, et tegevliige hoiab koos Kaitseliidu relvaga muid tulirelvi, kuid jättis taotluses esitamata relvakapis või relvahoidlas hoitavate muude tulirelvade arvu (§ 3 lõike 4 nõue) või hiljem teavitamata sellekohasest soovist (§ 2 lõike 7 nõue).

Kuna ka hoiuõiguse lõpetamise otsus on haldusakt, nähakse määrukses ette selle kirjalik vorm ja kohustuslik sisu, sealhulgas andmise alus ja põhjendus ning vaidlustamisviide. Hoiuõiguse lõpetamisest teavitatakse tegevliiget samuti viivitamata. Seda tehakse kirjalikult taasesitatavas vormis.

Eelnõu §-s 8 käsitletakse Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi Kaitseliitu hoiule viimist. Seda peab tegema viivitamata, kui hoiuõigus lõppeb (või lõpetatakse). Sel juhul edastatakse pärast hoiuletoomist kolme tööpäeva jooksul teade Kaitseliidu relvaregistri volitatud töötlejale, kes muudab Kaitseliidu relva asukoha andmeid. Kui hoiuleviimise kohustust viivitamata ei täideta, s.t relva või laskemoona hoitakse ilma loata, peab Kaitseliit omakorda viivitamata teavitama Kaitseministeeriumi (järelevalveorgan) ning Politsei- ja Piirivalveametit (korrakaitseorgan), kuna tegu võib olla relva, selle olulise osa või laskemoona ebaseadusliku käitlemisega ehk väärteo või kuriteoga.

Kui tegevliige viibib elukohast eemal üle 14 päeva, tuleb Kaitseliitu hoiule viia väljaspool relvakappi ja relvahoidlat hoitav relv ja laskemoon. Juhul, kui ta viibib eemal üle kuue kuu, tuleb relv, laskemoon, erivahend ja enesekaitsevahend hoiule viia sõltumata selle elukohas hoidmise viisist. Ka selle nõude eesmärk on tagada relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi säilimine ja kõrvaliste isikute turvalisus.

Eelnõu §-s 9 on esitatud rakendussätted.

Enne määruse jõustumist kehtinud korra alusel antud Kaitseliidu relva hoiuõigus loetakse määruse jõustumisel kehtivaks. See tähendab, et tegevliikmed, kellele on antud Kaitseliidu relva hoiuõigus Vabariigi Valitsuse 22. septembri 1999. a määrusega nr 277 kinnitatud „Kaitseliidu tegevliikme elukohas Kaitseliidu ja isiklike relvade ning laskemoona hoidmise tingimuste ja korra“ alusel, võivad jätkata Kaitseliidu relva ja laskemoona elukohas hoidmist senisel viisil. Viieaastast tähtaega, mille jooksul vähemalt korra peab hoiutingimusi kontrollima, hakatakse arvestama määruse jõustumisest. Kui enne määruse jõustumist kasutusele võetud relvakapp või relvahoidla ei vasta käesoleva määruse nõuetele, tuleb see nõuetele kooskõlla viia kahe aasta jooksul arvates määruse jõustumisest.

Kaitseliit teavitab kuue kuu jooksul arvates käesoleva määruse jõustumisest kirjalikult Kaitseliidu relvaregistri volitatud töötlejat enne käesoleva määruse jõustumist tegevliikmele elukohas hoidmiseks antud Kaitseliidu relvadest ja elukohtadest, kus tegevliikmel on õigus relva hoida. Säte tagab Kaitseliidu relvaregistri andmete ajakohastamise eelnõu määрусena jõustumise järel.

Eelnõu § 10 on jõustumissäte. Määruse jõustumise kuupäevaks on kavandatud 1. aprill 2015.

3. Eelnõu terminoloogia ja vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõus ei ole kasutatud uusi termineid. Eelnõul puudub kokkupuude Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusega muudetakse selgemaks Kaitseliidu tegevliikme elukohas Kaitseliidu relva, erivahendi või enesekaitsevahendi hoidmise nõuded ja nende elukohas hoidmise õiguse taotlemise kord. Samuti täpsustatakse Kaitseliidu õigusi tegevliikmele Kaitseliidu relva, erivahendi või enesekaitsevahendi elukohas hoidmise õiguse andmise otsustamisel või selle õiguse lõpetamisel. Sealhulgas tuuakse välja Kaitseliidu kohustus teha pidevat järelevalvet ning tegevliikme kohustus võimaldada selle tegemist ning täpsustatakse järelevalvemeetmeid. Määrusega sätestatakse ka kohustus hoida teavet tegevliikme elukohas hoitava Kaitseliidu relva kohta Kaitseliidu relvaregistris ning kohustus teavitada registripidajat Kaitseliidu relvaga seotud toimingutest.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määrusega ei tekitata kehtiva korraga võrreldes uusi õigusi ja kohustusi, mistõttu ei kaasne määruse rakendamisega riigieelarvele lisakulu. Kaitseliidu relva hoiuõiguse taotlemiseks ei ole ette nähtud riigilõivu, mistõttu ei tõuse määruse rakendamisel tulu riigieelarvele.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumise kuupäevaks on kavandatud 1. aprill 2015. See võimaldab samaaegselt tunnistada kehtetuks Vabariigi Valitsuse 22. septembri 1999. a määruse nr 277 „Kaitseliidu tegevliikme elukohas Kaitseliidu ja isiklike relvade ning laskemoona hoidmise tingimuste ja korra kinnitamine“.

7. Eelnõu kooskõlastamine

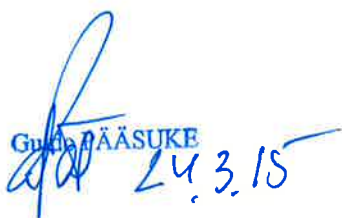
Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Siseministeriumile ja arvamuse andmiseks Kaitseliidule. Märkused ja nendega arvestamine on esitatud seletuskirja lisas.

Sven Mikser
Minister

Mikk Marran
Kantsler

Gu... PÄÄSUKE
24.3.15

